

CZAS PRZESZŁY

CZAS PRZESZŁY (Präteritum i Perfekt)

Wyróżniamy dwa czasy przeszłe - **Perfekt** oraz **Präteritum**

Znacznie popularniejszym i częściej stosowanym jest **czas Perfekt**, stosujemy gdy:

- » mało oficjalny, stosowany na codzień w rozmach ze znajomymi, rodziną, w mailach
- » mówimy o skutkach jakiegoś działania, które odczuwamy obecnie

Czas Präteritum stosujemy gdy:

- » oficjalny, stosowany w kontekście literackim, w telewizji, radio, gazetach, pracach naukowych
- » jeśli w zdaniu występują czasowniki modalne (dürfen, können, müssen, möchten, sollen, wollen), a także haben i sein

Tworzenie Präteritum

Osoba	Końcówka	Przykład	Wymowa	Tłumaczenie
ich	-te	Ich machte Mittagessen	is mahte mitagesen	Ja robiłam obiad.
du	-test	Du machtest Mittagessen	du mahtest mitagesen	Ty robiłeś obiad.
er	-te	Er machte Mittagessen	er mahte mitagesen	On robił obiad.
sie	-te	Sie machte Mittagessen	zi mahte mitagesen	Ona robiła obiad.
es	-te	Es machte Mittagessen	es mahte mitagesen	Ono robiło obiad.
wir	-ten	Wir machten Mittagessen	wir mahten mttagssen	My robiliśmy obiad.
ihr	-tet	Ihr machtet Mittagessen	ir mahtet mttagssen	Wy robiliście obiad.
sie	-ten	Sie machten Mittagessen	zi mahten mttagssen	Oni robili obiad.
Sie	-ten	Sie machten Mittagessen	Zi mahten mttagssen	Państwo robili obiad.

Wyjątek

jeśli temat czasownika kończy się na -d, -t, -m, -n, wtedy przed dodaniem "t", wstawiamy "e"

Du arbeitest als Betreuerin.

Du arbeitest als betreuerin.

Pracujesz jako opiekunka.

CZAS PRZESZŁY

CZASOWNIKI NIEREGULARNE

temat czasownika z Präteritum + końcówka osobowa

- Czasowniki nieregularne w Präteritum dla pierwszej i trzeciej osoby nie posiadają końcówek!

Osoba	Końcówka	Przykład	Wymowa	Tłumaczenie
ich	-	ich ging gestern in den Laden	iś ginge gestern in den laden	Ja poszłam wczoraj do sklepu.
du	-st	du gingst gestern in den Laden	du gingst gestern in den laden	Ty poszedłeś wczoraj do sklepu.
er	-	er ging gestern in den Laden	er ging gestern in den laden	On poszedł wczoraj do sklepu.
sie	-	sie ging gestern in den Laden	zi ging gestern in den laden	Ona poszła wczoraj do sklepu.
es	-	es ging gestern in den Laden	es ging gestern in den laden	Ono poszło wczoraj do sklepu.
wir	-en	wir gingen gestern in den Laden	wir gingen gestern in den laden	My poszliśmy wczoraj do sklepu.
ihr	-t	ihr gingt gestern in den Laden	ir gingt gestern in den laden	Wy poszliście wczoraj do sklepu.
sie	-en	sie gingen gestern in den Laden	zi gingen gestern in den laden	Oni poszli wczoraj do sklepu.
Sie	-en	sie gingen gestern in den Laden	zi gingen gestern in den laden	Państwo poszli wczoraj do sklepu.

CZAS PRZESZŁY

Tworzenie Perfekt

PERFKT = Hilfsverb (odmienione) + Partizip II

Hilfsverb czyli odmieniona forma **"haben"** oraz **"sein"**, wskazuje na osobę, natomiast **Partizip II** pozostaje w formie bezosobowej i **nie ulega zmianie**.

Osoba i czasownik posiłkowy "sein" - stosujemy, gdy wyrażamy ruch		Przykład	Wymowa	Tłumaczenie
ich	bin	Ich bin nach Deutschland gefahren	is bin nah dojczland gefaren	Ja pojechałam do Niemiec.
du	bist	Du bist nach Deutschland gefahren	du bsit nah dojczland gefaren	Ty pojechałeś do Niemiec.
er	ist	Er ist nach Deutschland gefahren	er ist nah dojczland gefaren	On pojechał do Niemiec.
sie	ist	Sie ist nach Deutschland gefahren	zi ist nah dojczland gefaren	Ona pojechała do Niemiec.
es	ist	Es ist nach Deutschland gefahren	es ist nah dojczland gefaren	Ono pojechało do Niemiec.
wir	sind	Wir sind nach Deutschland gefahren	wir zind nah dojczland gefaren	My pojechaliśmy do Niemiec.
ihr	seid	Ihr seid nach Deutschland gefahren	ir zajt nah dojczland gefaren	Wy pojechaliście do Niemiec.
sie	sind	Sie sind nach Deutschland gefahren	zi zind nah dojczland gefaren	Oni pojechali do Niemiec.
Sie	sind	Sie sind nach Deutschland gefahren	zi zind nah dojczland gefaren	Państwo pojechali do Niemiec.

CZAS PRZESZŁY

Osoba i czasownik pomocniczy "haben" - pozostałe przypadki, a także połączenie z wszystkimi czasownikami zwrotnymi (mich, dich, sich...) niezależnie czy odnoszą się do ruchu czy nie.		Przykład	Wymowa	Tłumaczenie
ich	habe	Ich habe Obst gekauft	íś habe obst gekauft	Ja kupiłem owoce.
du	hast	Du hast Obst gekauft	du hast obst gekauft	Ty kupiłeś owoce.
er	hat	Er hat Obst gekauft	er hat obst gekauft	On kupił owoce.
sie	hat	Sie hat Obst gekauft	zi hat obst gekauft	Ona kupiła owoce.
es	hat	Es hat Obst gekauft	es hat obst gekauft	Ono kupiło owoce.
wir	haben	Wir haben Obst gekauft	wir haben obst gekauft	My kupiliśmy owoce.
ihr	habt	Ihr habt Obst gekauft	ir habt obst gekauft	Wy kupiliście owoce.
sie	haben	Sie haben Obst gekauft	zi haben obst gekauft	Oni kupili owoce.
Sie	haben	Sie haben Obst gekauft	zi haben obst gekauft	Państwo kupili owoce.

CZAS PRZESZŁY

Partizip Perfekt (Partizip II) czasowników słabych i nieregularnych

1. Większość niemieckich czasowników słabych tworzy imiesłów czasu przeszłego regularnie, tzn. do tematu bezokolicznika dodaje się przedrostek **ge-, a po temacie końcówkę **-t** lub **-et**, np:**

a) sagen	ge-sag-t
machen	ge-mach-t
fragen	ge-frag-t
lernen	ge-lern-t
zeigen	ge-zeig-t
haben	ge-hab-t
b) antworten	ge-antwort-et
warten	ge-wart-et
bilden	ge-bild-et
zeichnen	ge-zeichn-et

CZAS PRZESZŁY

Czasowniki złożone nierozdzielnie (z przedrostkami **be-, er-, ge-, ver- itd.**) oraz zakończone na **-ieren** nie otrzymują przedrostka **ge-**, lecz tylko końcówkę **-t**, dodawaną do tematu bezokolicznika, np:

c) besuchen	besuch-t
erzählen	erzähl-t
gehören	gehör-t
verbessern	verbesser-t
zerstören	zerstör-t
diktieren	diktier-t
studieren	studier-t

Czasowniki złożone rozdzielnie otrzymują końcówkę **-t** lub **-et** oraz (z reguły) przedrostek **ge-**, który występuje w środku pomiędzy przedrostkiem a rdzeniem czasownika, np:

d) aufmachen	aufgemacht
einkaufen	eingekauft
vorstellen	vorgestellt
zumachen	zugemacht

CZAS PRZESZŁY

Czasowniki złożone rozdzielnie otrzymują końcówkę **-t** lub **-et** oraz (z reguły) przedrostek **ge-**, który występuje w środku pomiędzy przedrostkiem a rdzeniem czasownika, np:

d) aufmachen	aufgemacht
einkaufen	eingekauft
vorstellen	vorgestellt
zumachen	zugemacht

UWAGA: Partyzip II od czasownika złożonego **kennen lernen** brzmi: **kennen gelernt**

2. Czasowniki nieregularne (oraz modlane z przegłosem) tworzą Partyzip II podobnie jak czasowniki w punkcie 1a, tzn. z przedrostkiem **ge-** oraz końcówką **-t** lecz zmieniają samogłoski rdzenne, np:

Infinitiv	Partyzip II
bringen	gebracht
denken	gedacht
kennen	gekannt
nennen	genannt
wissen	gewusst
können	gekonnt
müssen	gemusst
dürfen	gedurft
mögen	gemocht

CZAS PRZESZŁY

Partizip Perfekt (Partizip II) czasowników mocnych

Partizip II czasowników mocnych tworzy się (w większości przypadków) przez dodanie do bezokolicznika przedrostka **ge-** (patrz podpunkt a); często występuje również zmiana samogłoski lub samogłosek rdzennych (patrz podpunkt b), np:

Infinitiv	Partizip II
a) fahren	ge-fahren
geben	ge-geben
halten	ge-halten
kommen	ge-kommen
lesen	ge-lesen
rufen	ge-rufen
schlafen	ge-schlafen
sehen	ge-sehen
waschen	ge-waschen
wachsen	ge-wachsen
b) bitten	ge-beten
bleiben	ge-blieben
essen	ge-gessen
finden	ge-funden

CZAS PRZESZŁY

Infinitiv	Partizip II
gehen	ge-gangen
helfen	ge-holfen
liegen	ge-legen
nehmen	ge-nommen
schließen	ge-schlossen
schreiben	ge-schrieben
schwimmen	ge-schwommen
singen	ge-sungen
sitzen	ge-sessen
sprechen	ge-sprochen
springen	ge-sprungen
stehen	ge-standen
stehlen	ge-stohlen
steigen	ge-stiegen
sterben	ge-storben
treffen	ge-troffen
trinken	ge-trunken
tun	ge-tan
werden	ge-worden
werfen	ge-worfen
ziehen	ge-zogen

CZAS PRZESZŁY

UWAGA: Partizip II czasownika posiłkowego sein brzmi: gewesen.

Czasowniki nierozdzielnie złożone (z przedrostkami **be-**, **er-**, **ge-**, **ver-**, itd.) nie otrzymują przedrostka **ge-**. Niektóre formy Partizip II brzmią tak samo jak bezokolicznik (**podpunkt c**). W większości występuje, jednakże zmiana samogłoski lub samogłosek rdzennych (**podpunkt d**), np.:

Infinitiv	Partizip II
c) bekommen	bekommen
empfangen	empfangen
gefallen	gefallen
vergessen	vergessen
d) beginnen	begonnen
besprechen	besprochen
empfehlen	empfohlen
entstehen	entstanden
vergleichen	verglichen
verlieren	verloren
verstehen	verstanden

CZAS PRZESZŁY

Czasowniki złożone rozdzielnie (z przedrostkami **ab-, an-, auf-, itd.**) otrzymują w Partizip II przedrostek **ge-**, który występuje w środku wyrazu pomiędzy przedrostkiem właściwym czasownika a czasownikiem podstawowym, np:

Infinitiv	Partizip II
abfahren	ab ge fahren
anbieten	an ge boten
anfangen	an ge fangen
ankommen	an ge kommen
anrufen	an ge rufen
aufstehen	auf ge standen
aussteigen	aus ge stiegen
einladen	ein ge laden
einsteigen	ein ge stiegen
eintreten	ein ge treten
einwerfen	ein ge worfen
stattfinden	statt ge founden
teilnehmen	teil ge nommen
zurückkommen	zurück ge kommen